

O zpytování svědomí

Drazí Služebníci, vstoupili jsme minule do tématu zpytování svědomí, které máme v té nejznámější rovině osvojené jako všeobecné zpytování. Na něj navazuje hlubší rozměr partikulárního zpytování sv. Ignáce (tzv. partikuláře) a na něm staví nový dar, který dostáváme od Pána jako jeho Služebníci, a sice tzv. partikulární zpytování svědomí jako božská ochrana proti pokušení do posledních dní, o kterém budeme nadále rozjímat ve snaze si ho osvojit. Přirozený instrument duchovního života (ignaciánské základní partikulární zpytování – srv. minulé rozjímání) Ježíš povyšuje pro nás do nadpřirozeného daru, který se rozvíjí a postupně prohlubuje to tří rovin:

1. základní rovina partikulárního zpytování je božská ochrana proti pokušení do posledních dní.
2. prohloubená rovina je partikuláře jako Meč – trvalá modlitba srdce.
3. nejhlubší rovina je partikuláře jako mystické rozlišování.

Dnes se pozastavíme u první roviny mystického daru – partikuláře jako božská ochrana – v čem spočívá?

Kde je naše největší ctnost (obdarování), tam býváme nejvíce pokoušeni, tam často nejvíce zápasíme. Pokud jsme ten svůj klíčový zápas, svou slabost, již našli (v ignaciánském partikulárním zpytování – viz minulé rozjímání), máme nyní v pravém opaku té slabosti – tedy v protikladné ctnosti – spatřovat největší obdarování od Boha, neboť právě tato ctnost chce v našem životě vyrůst, jako nejlepší ochrana v každém pokušení. Ježíš nám dává tento způsob zpytování jako nadpřirozený dar, neboť nám nadpřirozeně pomáhá žít onu klíčovou ctnost, která je pravým opakem naší dřívější slabůstky, které jsme se snažili v klasickém partikulárním zpytování zbavit.

Nemáme tedy už nadále v partikulárním zpytování sledovat svou základní chybu, kterou je třeba napravit, ale její opak jako základní ctnost, kterou když přijmeme jako nový zorný úhel, kterým je třeba vše poměřovat, láska (svatost) se v nás začne rozvíjet donekonečna. Tedy novým partikuláře, kterým člověk má vše od nynějška filtrovat, může být například klíčová ctnost: důvěra (pokud jsme se dříve v základním partikuláře zpytovali z nedůvěry), odvaha (namísto dřívější ustrašenosti), vděčnost (namísto dřívější nevděčnosti), pružnost (namísto dřívější strnulosti), správná míra ve všem (namísto dřívější nezřízené bezbřehosti), neustálé odpouštění (namísto dřívější tvrdosti, uraženosti), pevnost (namísto dřívější nestatečnosti), trpělivost (namísto dřívější netrpělivosti), služba druhým (namísto dřívější lenosti, lhostejnosti, povýšenosti), pokoj srdce (namísto dřívější neadekvátní a zotročující ustaranosti), čistota (namísto dřívější falešnosti či přetvářky), shovívavost (namísto dřívější kritičnosti)... a podobně.

Ježíš nám jako dar dává znalost svého partikuláře coby klíčové ctnosti, kterou máme mít stále před očima jako ochranu v pokušení a ochranu v čase jeho blížící se paruzie! Abychom jako jeho nejbližší spolupracovníci nepřehlédli to nejdůležitější: že On přichází! Když budeme tuto ctnost žít (poměřovat touto ctností myšlenky, slova a skutky), coby ověření správnosti nastoupené cesty, zakusíme, že se v nás postupně rozhostí (a také vždy po vítězném zápase): pokoj, pevnost a radost. Zápas o osvojování si takového hlubšího zpytování je výrazem pokory a odevzdanosti – přijetí situace – sjednocení s Ježíšem.

Ještě jeden příklad pro lepší představu: Dříve člověk jako svou základní slabinu sledoval třeba nedůvěru a tu odevzdával Božímu Srdci a jeho lásce. Nyní má (v uděleném daru hlubšího zpytování) vnitřním zrakem sledovat přesný opak, svou klíčovou ctnost – důvěru v Boha – a o ni dbát v každé situaci (doma i na cestách, o samotě i mezi druhými – v myšlenkách, slovech i skutcích) a zejména v pokušení ji vědomě rozvíjet. Když tomu přivykne (především v pokušení bude probouzet důvěru v Boha), vše ostatní v jeho životě začne nacházet své místo (ne hned, ne lacině, ale z podstaty, v pravý čas, podle logiky Pánova Srdce).

Mystický dar od Pána – Partikulární zpytování svědomí jako božská ochrana proti pokušení do posledních dní – už tedy nespočívá v tom, co nám chybí, v nedostatku, který se snažíme napravit, ale hledáme naši nejsilnější ctnost, kterou když objevíme, učíme se ji vkládat do místa pokušení (do konkrétní situace, která nám chce vzít pokoj a radost). Je to jediné řešení k vyhojení každé svízele a k účinnější ochraně v každém pokušení. Nic nekonáme sami, ze své šikovnosti a síly, ale ve vztahu: před Tváří Pána, jediného svědka našeho nitra.

V příštím rozjímání si rozvedeme prohloubenou a nejhlubší rovinu partikuláře: tedy zpytování jako Meč – trvalá modlitba srdce a zpytování jako mystické rozlišování.

S. Luisa Karczubová

Milí Služebníci! Každé nové ráno můžeme brát jako vzkříšení, jako možnost nového života, který od Pána ještě dostáváme. Je to krásný čas (někdy se nám to tak nezdá), kdy nám chce milý Ježíš vyznat lásku a naplnit nás svým požehnáním do nového dne. Vzpomeneme si ráno na to, že jeho láska zaplavuje celý náš svět? Často toužíme slyšet jeho hlas, tzn. poznávat ho v jeho vnuknutích, a jsou to právě ranní hodiny, kdy můžeme očekávat, že nám chce vyznat lásku. Mnozí svatí na to mysleli a začali rozumět tomu, v čem je Pán vyučoval, co jim sděloval. Ke svatosti jsme pozváni všichni. Nezáleží na množství našich modliteb, na tom, abychom byli „svatí více než ti druzí“, záleží jen na tom, jak intimně žijeme s Kristem, který nás denně zve do stále hlubšího vztahu s ním. Krácejme pevně a laskavě, budme rozhodní a odvážní. Krácejme s touhou po Pánově blízkosti. Kéž nás chrání a vede Duch Svatý společně s Pannou Marií, vždyť kde je tiché a pokorné srdce, tam je jistota Božího království!

S. Kateřina Klosová

Ze slov papeže Františka: Zkroušenost vyžaduje námahu, ale obnovuje pokoj; nezpůsobuje úzkost, ale zbavuje duši břemen, protože působí v ráně hříchu a disponuje nás k tomu, abychom právě tam přijali Pánovo pohlazení, které proměňuje srdce, když je „zkroušené a utrápené“ (Žl 51,19), obměkčené slzami. Zkroušenost je tak protilátkou proti sklerokardii, oné tvrdosti srdce, kterou Ježíš tolik odsuzuje (srv. Mk 3,5; 10,5). Srdce totiž bez pokání a slz ztuhne: nejprve se stane navyklým, pak nesnášenlivým k problémům a lhostejným k lidem, pak chladným a téměř netečným, jako by bylo obaleno neprolomitelnou kůrou, a nakonec srdcem kamenným. Ale tak jako kapka rozrušuje kámen, tak slzy pomalu rozrušují zatvrzelá srdce. Tak jsme svědky zázraku smutku, dobrého smutku vedoucího ke sladkosti.

